

Keloglan ve Kurgu Bilim

H.B. PAKSOY, D. Phil.

Bu yazı, H. B. PAKSOY'un 25 Nisan 2004 tarihinde, saat 2:00'de, Türk Evi'nde, (821 United Nations Plaza New York, NY 10017) 23 Nisan Çocuk Bayramı nedeniyle yaptığı konuşmanın metnidir.

1. "Genlikte Sac, Yaslılıkta Sakal Yakisir" bir Türk Atasözüdür. Bu deyiş'in isiginda, neden alp'in adı'nin Keloglan olduğuna kısaca göz atmak uygundur. Kel bir oğlan, en kısa surede göz'e batacaktır. Böylece, daha bastan, bu oğlan'ın yapacaklarının önemli olduğu ve olacağı acıktır. Toplum, düşünce ve inanışlarını Keloglan kişiliği içinde dil'e getirir; yaptıklarını anlatıp boburlenebileceği bir kavram'a dönüştürür. Disarıdan bakıldığında, bu işlem bir yerde Toplum'un Kurgu Bilim'e katkısı olarak algılanabilir.

2. Kurgu Bilim iki dönem'e ayrılır: M.O; M..S. Bu iki dönem arasında, hiçbir ayrıcalık yoktur. Ne içerik bakımından, ne de yöntemler açısından. Tüm'ü ile birbirlerine estirler. Bu yonde tüketilen bütün yaratıcı güç, toplumları bir düzeyde inaclara zorlamak amacına dönüktür. Kurgu Bilim ile yaratılmış olay ya da kişiliklerin yardımı ile, az gider kullanarak yüksek verim alınmasına çalışılır. Bu zorlama, toplu yönetim düzenince de yapabileceği gibi, tek kişice ele alınmış bir atılım olarak da ortaya çıkabilir. Amac, bir 'yönetim' bölümünün çıkarlarını korumaktır, giderleri düşürmektir. Ancak, bu uğras sonucunda, kimin daha çok gelir elde edeceği sorusunun Toplumca sorulması kaçınılmaz.

3. Ne var ki, ara-sıra Toplum da bu tür eylemleri kokunden anlayıp, kesinlikle karşılık verir. Bu karşılıkları da, Toplum kendi içinden çıkardığı kişiliklerin ağzından anlatır; yaratıcılığını, keskin düşüncesini uygulamaya koyar. Bu kişiliklerin ardında, altında, geçmişte yaşamış biri vardır. Soyledikleri ve yaptıklarından dolayı Toplumca seçilen bu kişilikler bir maya oluştururlar. Sonradan yapılan ve söylenenler de, örnek alınan kişinin imis gibi görülür. Bir ana varlık, bir alp, bir balbal olur.

4. Bu yarışma da tam anlamı ile, kimin ne kadar pay alacağı üzerinedir: inancsal kurumlar mı, yoksa, 'soylular' (gerçek ya da yakistirmacı) kümeleri mi? Çünkü, sonucunda, iş yalnızca kimin kimleri yöneteceği ve giderini kimlerin ödeyeceği soruları üzerine oturtulmuştur. Doğal olarak, bu işlerin sonucundan yararlanacak kişi ya da toplumlar, amaçlarını açıkça göstermek istemeyeceklerdir. Çünkü, inac ve soylu basçaları kendi aralarında çok yonlu çekismektedirler. Bu yarışmaya baskalarını almak, katılmalarına göz yummak, kendi paylarını azaltacaktır. Ne var ki, insanoglundan başka iki ayak üzerinde durabilen pek bulunmaz. Doğadaki varlıkların büyük çoğunluğu dik durabilmek için en azından üç ayağa gerek duyar. Konumuz bakımından, üçüncü ayak Toplumdur. Toplumca yaratılan kişilikler ya (az da olsa) bilinen bir kişiliğin çerçevesi genişletilerek oluşturulur, ya da tam anlamı ile Kurgusaldır. İki nedeni vardır: Kuramsal kavramları somut olaylara dönüştürmek, Yaratılan kişiliğin ağzından, unutulmaz biçimde Toplumun belleğine veriler, kuramlar yerleştirmek.

5. Bu karşılıkların en gorkemli olarak bulunduğu toplumların arasında Türkler gelir. Nasreddin Hoca üzerine pekçok yazı ve kitap yazılmıştır. Nasreddin'in "Kedi ve Kıyma" öyküsünde özetlenen kuramları, dünyanın değişik yerlerindeki bilimadamları yüzyıllar sonra ancak kitaplar yazarak anlatabilmişlerdir. Ancak, bu Türk kişilikleri Nasreddin ile başlamadığı gibi, onunla da son bulmaz. Her biri birer inci niteliğinde, pekçok maya'lık etmiş örnekler vardır. Keloglan bunlardan yalnızca biridir. Yazılmayacak, anlatılmayacak ve dünya kaynaklarına geçirilmeyecek olurlarsa, bu mayalar da yok olacaktır. Bu yokolus, Toplumun

öz geçmişine yapabileceği en büyük kabalıktır, saygısızlıktır. Üstelik, bu yokolustan sonra, yokolan oyku ilk olarak başka bir toplumun sözcüsünce dile getirilmiş gibi yeniden surume girebilecek, diğer toplumların ilerlemelerine katkıda bulunabilecektir.

6. Toplum bu yöntem ile yalnızca kendine inanc somurucuları ve soylular ikilisince sunulan kurgubilim ürünü olay ve kişiliklere karşılık vermekle kalmaz. Yaratılan balbal kişilikleri ile gelecek kusakların ve Toplumun mayasını korumayı sağlar. Yakın yüzyıllara kadar, alpler arasında tek-e tek doğuş yapılır, sonucunda ülkeler alınıp verilebilir idi. Günümüzde bu tek-e tek doğuş kılıc-kalkan yerine Kurgu Bilim yaratıcılığı ile yurutulmaktadır. Kimin Kurgu Bilim yaratıkları evrende daha iyi yayılır, bilinir ise, o ülke ya da toplum yarışmayı kazanmış olmaktadır. Bir yerde, bu tür giz oyunlarını öğrenmek ve belgelemek kaçınılmaz.

7. Toplumların Kurgu Bilim yolu ile kendilerine sunulanlara gene Kurgu Bilim yöntemi ile karşılık vermeleri bir bas kaldırma olarak da görülebilir. Atılan yanlış adımları doğruya yöneltmek, ileride yapılabilecek yanlışların önüne geçmek için kayda alınmış atımlardır. Bu öyle bir baskaldırma ki, sessiz baslar; önce düşüncelerdedir. Toplumun bireylerinin birleşen sesleri ile gittikçe yükselir. Butun gelecek kusakları etkiler, mayalar, eğitir. Keloglan, bu yöntemin en öz, en etkili örneklerinden biridir. Kut Veren Bilgi ile uğrasanların ve okuyucularının en önce öğrenmeleri gerekli olan: toplumlar arası ilişkilerde ve toplum ile yöneticileri arasındaki alış-verişlerde hiçbir şey görüldüğü gibi değildir. Kayda geçmiş-geçmemiş olayların ardındaki nedenler, etkenler genellikle tüm olarak bilinmez.

Unutulmamalıdır ki, hiçbir şey (olay, bilgi, kişilikler, ilişkiler, vb) gizli kalmaz. Ancak bulunmaları ve anlaşılmaları geciktirilir. Bu çok önemlidir. "At'i alan Uskudar'i gecer" atasözünün kapsamına girer. Sonradan öğrenilmeleri yararlarını büyük ölçüde düşürür. Dolayısı ile: Olayları başlangıcından görüp belgelemek kaçınılmazdır. Sonra da, bu belgeler yordamı ile atılıma geçmek boyun borcudur.

8. İçeriklerini düşünmeye başladığımızda, Keloglan oykülerinin bu yönde yaratıldıkları sonucuna varabiliriz. Anlaşılan, Türk Ataları bu tür iletişimin önemini çok önce kavramış ve gereğince uygun düşünceleri Kurgu Bilim al'ini yaratarak agzından geleceğe doğru aktarmıştır. Bunların arasında, Egemenliğin korunması olabileceğini de düşüncelerden uzak tutmamak uygun görülebilir.

— · —

http://vlib.iue.it/carrie/texts/carrie_books/paksoy-8/